

Post korona

En ny fase for den nordiske

modellen?

Tone Fløtten & Sissel Trygstad

NOFS

19/10 2020

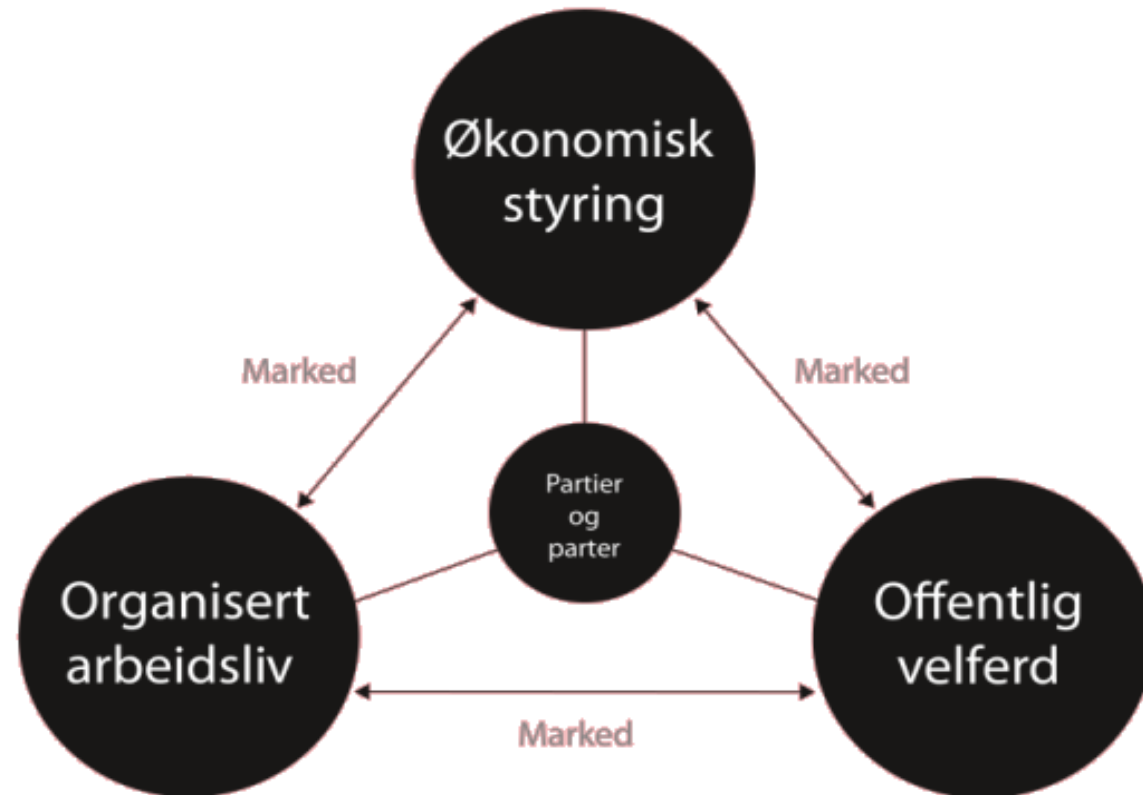
Fra krise til krise

- Modellen har kriseerfaring - Klart seg bra!
- Politikk-koordinering, mekanismer og institusjoner for samarbeid og konflikthåndtering
- Sterk modell, men noen sprekkdannelser

-
- Her kommer en oversikt over smitte/dødssituasjonen i de nordiske landene

Koronakrisen gir utfordringer og muligheter

- Synliggjøre svakheter og forsterke sprekke-dannelser?
- Forsterke eksisterende problemer og skape nye?
- Gi nye muligheter?

Trepartssamarbeidet mobiliserer og leverer under usikre betingelser

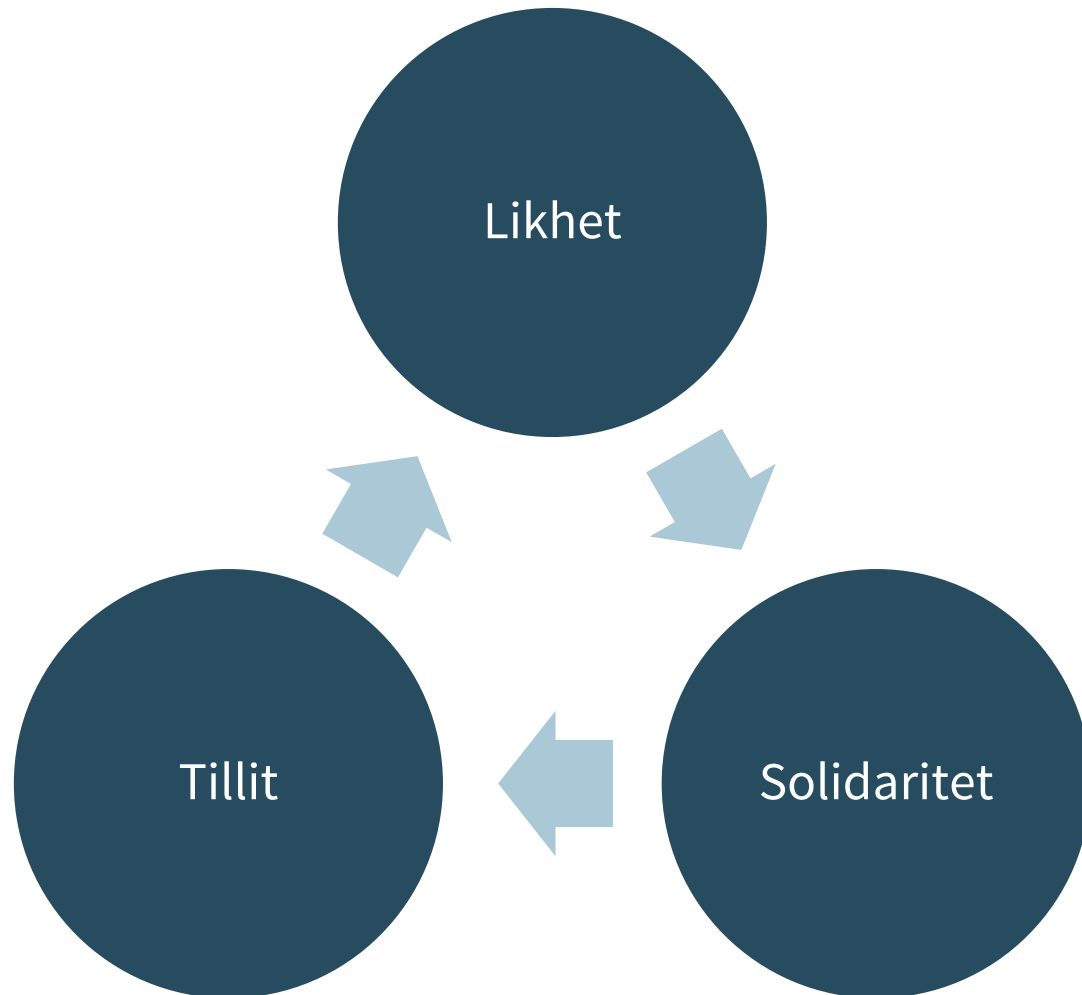

Styrker modellens legitimitet

Hva når tiltak fases ut og kampen om ressurser blir hardere?

Hvem får skylden hvis folk får vedvarende problemer?

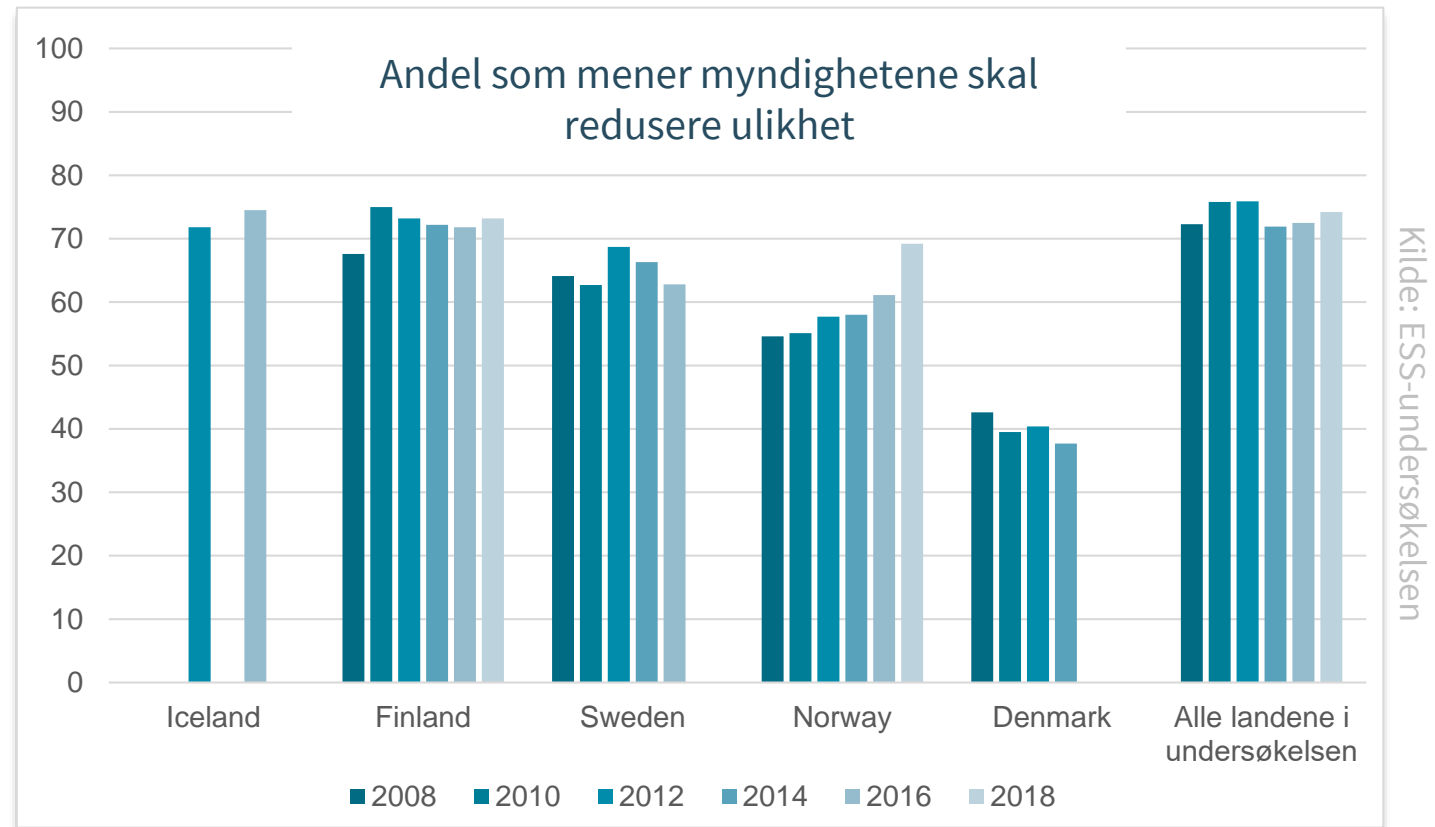
Modellens verdigrunnlag står støtt

Underbygger
modellens legitimitet

Finanskrisa rokket ikke ved verdiene

- Ikke økt aksept for ulikhet
- Solidariteten bevart
- Vedvarende høy tillit

Hva hvis denne krise blir langvarig?

- Vil verdiene forsterkes eller svekkes?
- Sosial uro?
- Grobunn for ekstremisme?

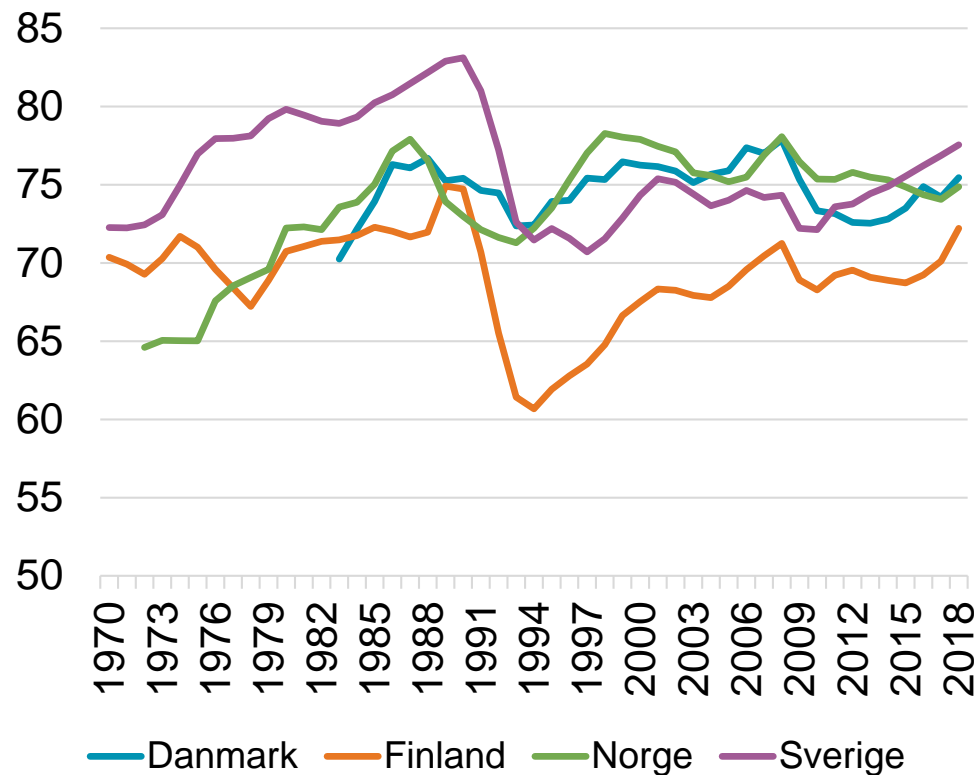
Avhenger bl.a. av konsekvenser for individer/familier og fordeling

2022
2021
2020

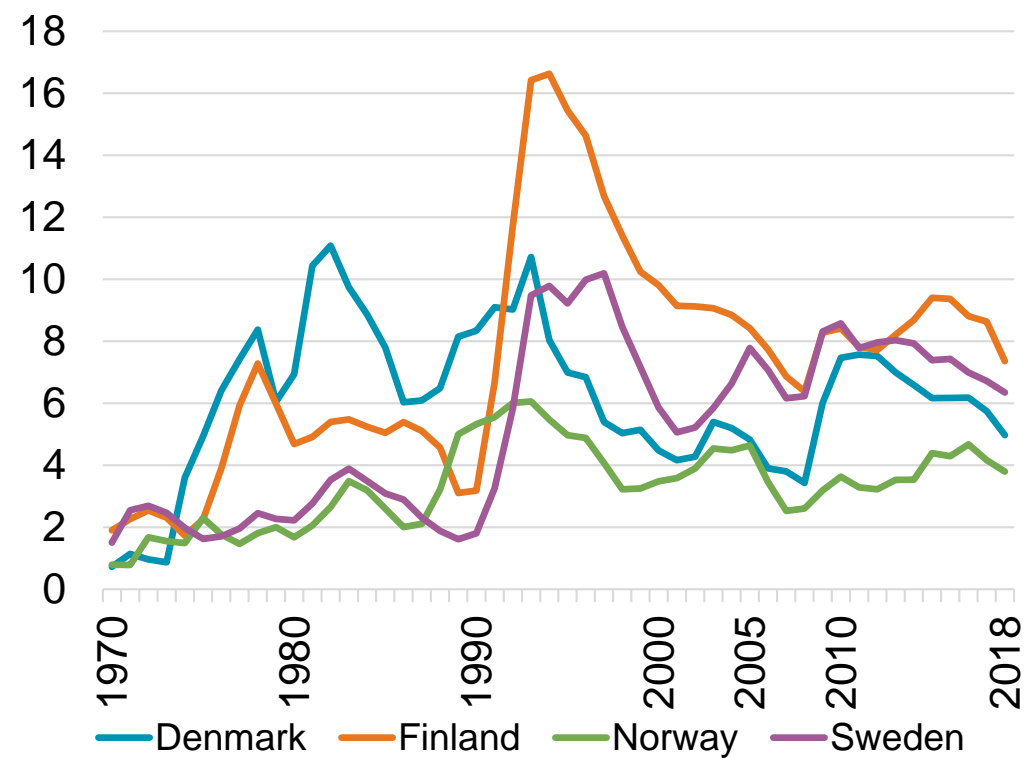
The image shows a black and white silhouette of a construction site. In the upper left, a large, funnel-shaped concrete bucket is suspended by several chains. Below it, several construction workers are silhouetted against a light background. They are working on a structure that appears to be a concrete formwork or a framework. One worker is standing on a platform, another is crouching, and others are visible in the background. The overall scene is one of active construction work.

Vil sysselsettingen
bli varig lavere?

Sysselsetting 1970-2018

Ledighet, 1970-2018

Digitalisering og teknologisk endring

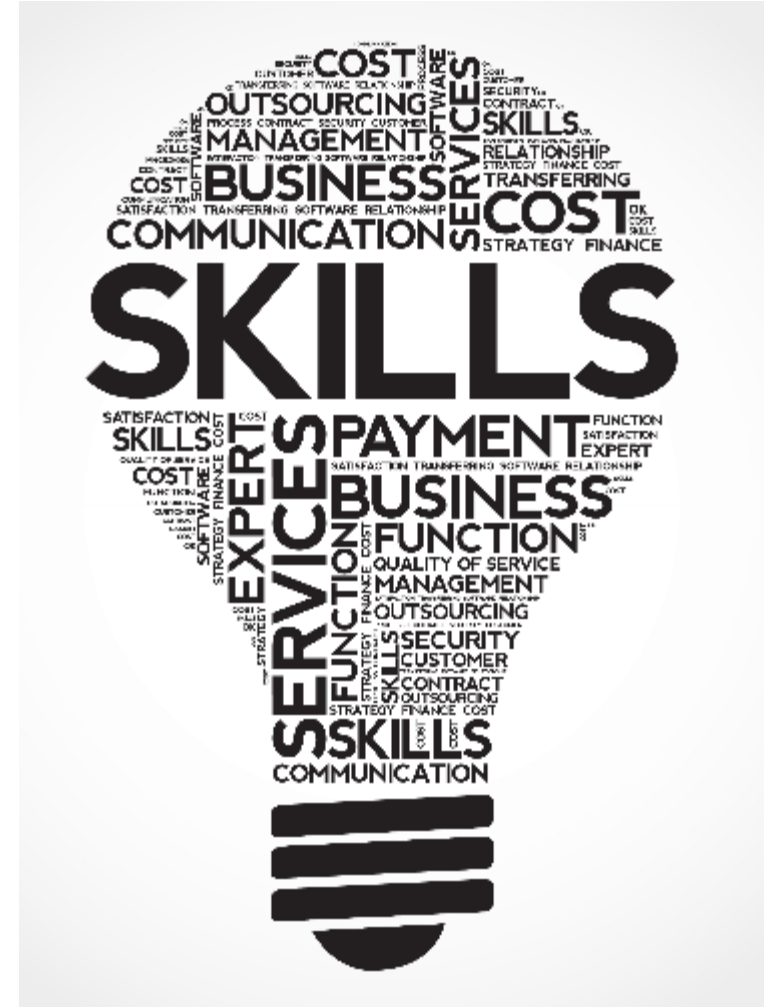
- **Hvor vil veksten komme?**
 - **Industrien?**
 - **Privat service?**
 - **Helt nye områder?**
- **Hvordan vil næringsstrukturen påvirkes?**
 - **Vil vi se «hjemflytting» av produksjon?**

Utfordringer og muligheter

- Vil vi se vedvarende arbeidsledighet?
- Vil digitalisering gi flere eller færre jobber?
- Vil vi se flere i atypiske ansettelses?
- Vil det bli mer plattformarbeid?
- Vil vi se en tydeligere todeling?

→ **Hvem vil rammes hardest?**

Løsningen: Kompetanse og treparts-samarbeid

Våren 2020 – mange ble sendt hjem

- Nye digitale møtekanaler!
- Ønske om å fortsette!
- Hva vil det bety for:
 - Arbeidsmiljø?
 - Innovasjon?
 - Fellesskapet?
 - Kollektivet?

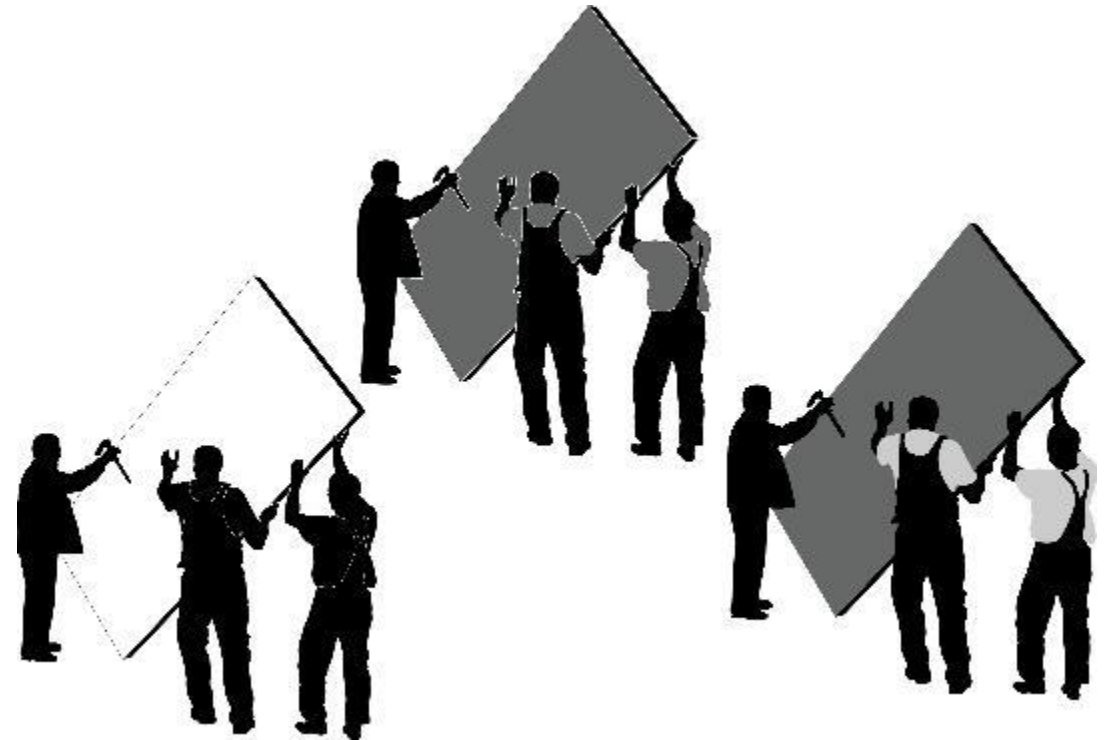

Den nordiske modellen på virksomhetsnivå

I en «normalsituasjon»:

- bidrar til innovasjon
- bidrar til effektivitet
- bidrar til demokrati...

...hvis lov- og avtaleverket brukes av partene!

Så langt - mye samarbeid lokalt!

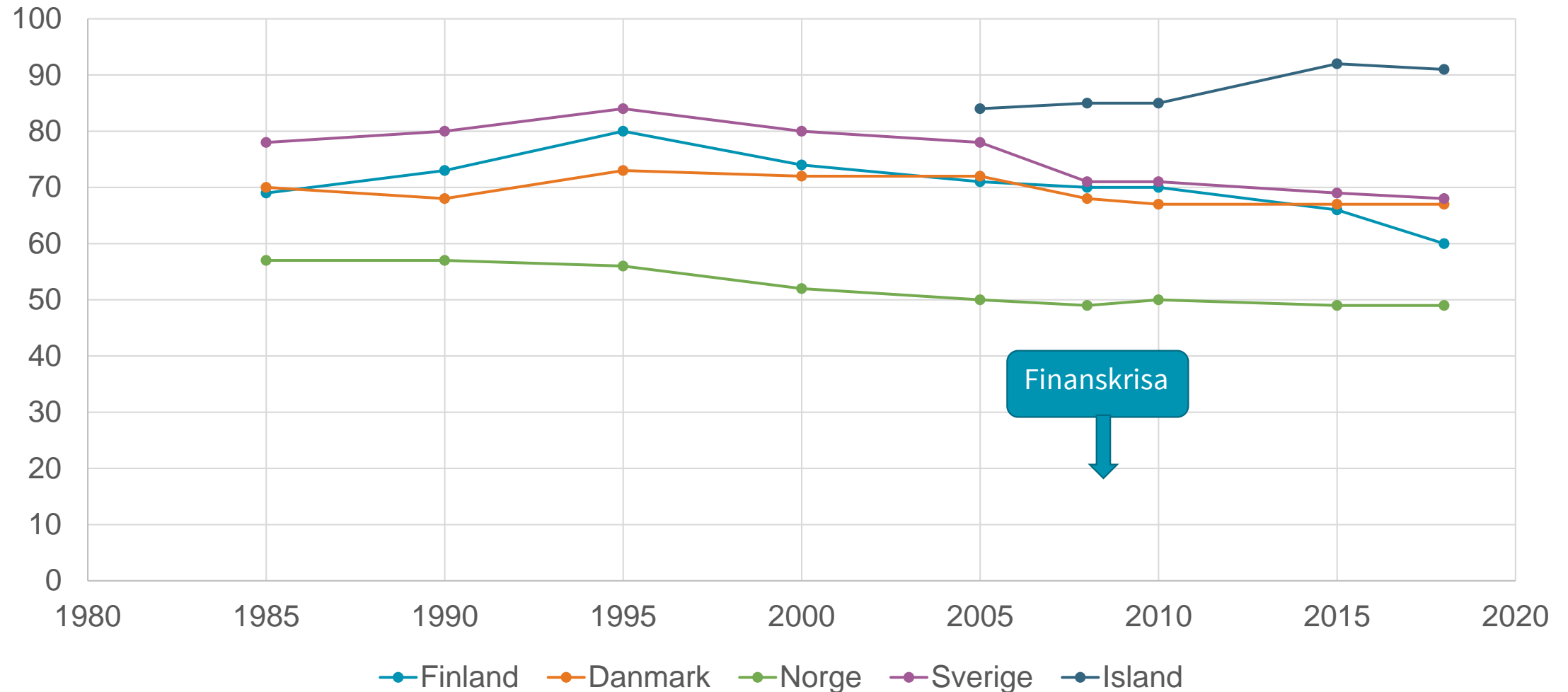
- Partssamarbeidet ser ut til å ha fungert
- Stor dugnadsånd lover godt for et grønt skifte

Men hva hvis krisa blir langvarig?

- Kan skape slitasje!
- Vi vet lite om den uorganiserte delen!

Organisasjonsgrader i Norden

Fagbevegelsens forhandlingsmakt

➤ Utfordringer:

Høy ledighet

Svekket sysselsetting?

Digitalisering

Næringsendringer?

Bemanningsstrategier

Mer atypisk arbeid?

➤ Avhenger av:

- At fagbevegelsen klarer å beholde arbeidsledige og permitterte
- At fagbevegelsen klarer å organisere nye type arbeidstakere
- At partene ser verdien i at avtaledekningen ikke synker nevneverdig
- At trepartssamarbeidet framstår som relevant

Helse- og omsorgssektoren leverer

- Folk har tillit til og er fornøyde med tjenestene
- Eldreomsorgen satt på prøve

Post korona-diskusjoner:

- Beredskap
- Retenke eldreomsorgen
 - Bemanning og kompetanse
 - Balansen mellom offentlig og privat tilbud
- Lønnsnivå
 - Spenninger offentlig/privat sektor?
 - Frontfagsmodellens legitimitet?

Den nordiske velferdsstaten gir trygghet

- Verdien av sykepenger og ledighetsforsikringer
- Synliggjort sårbare grupper og kuttproblemer

Hva nå?

- Synliggjort sprekke-dannelser → mulighet for endring
- Strakstiltak blir varige?
- Nye løsninger?
- Kamp om midlene?
- Hvordan sikre velferd for alle i et trangere handlingsrom?

Koronakrisa har:

- **synliggjort handlingskraft**
- **synliggjort omstillingsevnen**
- **synliggjort evnen til solidaritet**

Hva nå?

- 1) Må vi velge mellom jobber og klima?**
- 2) Vil vi se en verdiendring?**
- 3) En grønn flexicuritymodell?**

Norden i verden

Sosial uro

Arbeidsinnvandring

EU

Veien videre avhenger av om man klarer å...

- ... håndtere mange utfordringer samtidig
- ... finne gode løsninger i et trangere økonomisk handlingsrom
- ... bruke modellen som en arbeidsmetode
- ... sikre modellens «dekningsgrad»
- ... unngå ulikhet og dypere skillelinjer

